

II. THEODORUS (DIRK) KORTENHORST JR. EN ZIJN KINDEREN

Koopman en Grootgrondbesitter te Kuinre

Dirk, de tweede zoon van aartsvader Theodorus was als voortvarend jongere in die bewogen dagen meegesleept door den geest des tijds.

Zijn generatie nam er geen genoegen mee op de voorvaderlijke boerderij het genadebrood van den oudsten broer te eten.

Ook hij voelde de vrijheidsdrang in zijn jonge lichaam kloppen en hij weerstond aan het verlangen naar zelfstandigheid niet.

Reeds jong had zijn vader hem een goede opleiding laten geven in het smidsvak en hem daarnaast ingewijd in zijn omvangrijke handelszaken.

Aldus toegerust verliet hij omstreeks het jaar 1802, 24 jaar oud, de statige Heetensche hofstede, voorzien van een bundel goede klee-ren, een welgevulden geldbuidel, veel goeden raad van zijn ouders en een ferme dosis ondernemingslust van zichzelf om in een geheel nieuwe omgeving zijn geluk en zijn fortuin te zoeken.

Hij zal met de boot den IJssel tot Zwolle zijn afgevaaren en vandaar te voet na eenige dagen Kuinre, gelegen in den kop van Overijssel, bereikt hebben. Hij moet een stevige, sportieve kerel geweest zijn.

In de familiebijbel staat n.l. met forsche letters door hem opgeteekend:

"1830 Kuinre den 15 February, heb ik D.Kortenhorst en mijn zoon Theodorus en meer anderen binnen vier uer op de schaarschen heen en trug weest en aldaar een lekker kop thee gedronken

te

U R K'

Hijzelf was toen 52 en zijn zoon 16 jaar oud.

Deze Dirk, mijn overgrootvader, vond in Kuinre een gastvrij onderdak bij Timotheus (Thijmen) Coops Jagtman. Op 28 Mei 1809 huwde hij - 31 jaar oud - met de vermoedelijk eenige dochter uit dat gezin, Gezina.

Zij noemde zich Geesje.

In den bijbel wordt dit feit aldus beschreven:

"1809. Den 28 Meij heeft D.Kortenhorst en Geesje Jagtman het Hijlig Sackrament des Houwelijks ontvangen in de R.C. Kerk te Kuinre door den Wel-eerwaarden Heer F.H.Ellink, Pastoor alhier. God geeft ons zeggen en voorspoed na Ziel en Lichaam en bewaar ons voor alle onhijl, en dat wij hier meugen Leeven dat wij hier namaals mogen bezitten het Hemelsleven".

Niet onwaarschijnlijk is het sluiten van dit huwelijk (het bruidje was 5 jaar jonger, n.l. 26 jaar) versneld, doordat Thijmen Jagtman overleden was.

Alvorens hierop in te gaan wil ik nog eenige aantekeningen uit de familiebijbel vermelden.

Ik lees daarin:

"In het jaar 1803 op Vrijdag den 14 Januarij is in den Heere gerust Mijn Moeder Geesjen Evers Greis in den ouderdom van 59 Jaaren en 9 daagen".

Deze aantekening is geschreven door Jagtman's dochter Geesje. Dat blijkt uit wat thans volgt.

Van dezelfde hand zijn de drie volgende familieberichten afkomstig.

- I "In het jaar 1806, Op Zondagavond den 19 Januarij Is in den Heere gerust mijn Broer Arent Tijmons Jagtman in den ouderdom van 25 Jaaren 3 Maanden en 15 Daagen".
- II "Den 15 Februarij 1806 is Mijn Broers Vrouw Angijen Joanna De Lagge in Den Heere gerust".
- III "Den 23 Februarij 1806 is het soonjen, genaamd Arent Arens Jagtman van deeze voorschreven Ouders in den ouderdom van 17 Daagen gelijk wij vast veroopen In de Eeuwige vrede opgenomen".

(onderteekend) Geesje Tijmons Jagtman.

Welk een tragiek ligt achter deze simpele aantekeningen van Geesje verborgen! In een maand tijds viel het gansche jonge gezin van Arent Jagtman, man, vrouw en zoontje aan den dood ten offer.

Uit de omstandigheid, dat Tijmen Coops Jagtman's doodsbericht niet in den bijbel bijgeschreven werd, meen ik te mogen opmaken, dat hij reeds eerder het tijdelijke met het eeuwige verwisseld heeft.

Oude Kuinrenaren weten te vertellen, dat onze Dirk bij zijn komst in hun gemeente bij de Weduwe Jagtman is gaan inwonen en dat hij na haar overlijden - dat is dus na 1803 - de zaak, een kruidenierswinkel annex boterhandel, overnam.

Toen hij 31 jaar oud was, huwde hij - gelijk wij zagen - de dochter.

Als belangrijke gebeurtenis noteerde Dirk in het familieboek de inwijding der nieuwe R.C. Kerk op Dinsdag 28 Augustus 1827 door den Wel-
eerwaarden Heer Mulder, Amplissimus te Zwolle, die ook de Hoogmis ce-
lebreerde met assistentie van Pastoor Schrijnen als Diaken en Pastoor
Borgman als Subdiaken.

Zonder twijfel zal Dirk den bouw van de nieuwe kerk financieel heb-
ben gesteund. Hij stichtte volgens een weersproken overlevering voor
de Geestelijkheid ook een zgn. "rijtuigfonds", waaruit de kosten konden
worden bestreden van het vervoer der Priesters van de Pastorie naar
hun parochianen in den verren omtrek. De Deken van Arnhem, Schoema-
kers, die in Kuinre gestaan had, wist er mij van te vertellen.

Nogmaals moest Dirk het boek ter hand nemen. Ditmaal om het over-
lijdensbericht van zijn vrouw in te schrijven:

"Op Dingsdag 1853, den 14den Mei
is mijn welbeminde vrouw, Geesje
Jagtman in den Heer gerust in
den ouderdom van 49 Jaar, Zeven
Maanden en Negen dagen. De Goede
God zal, hoop ik, haar ziel in
den Hemel opgenomen hebben en
hoop ik waarde Man van haar,
hier voor tijdelijke, haar hier
nemaals in den Hemel Mogen aan-
schouwen.

(onderteekend) D. Kortenhorst

Hij is eenige jaren later, 58 jaar oud, - evenals zijn jongeren
broer Lambertus schijnt ook hij op reeds gevorderden leeftijd voor een
veel jongere levensgezelling aantrekkingskracht bezeten te hebben -
den 13den Februari 1836 hertrouwd met de 23 jaar oude Aaltje Corne-
lia Zwaga, weduwe van Pieter Hannes Blauhof, uit welk tweede huwe-
lijk, na den dood des vaders, n.l. op 11 Juli 1837, een dochter Theo-
dora is geboren, die later in het huwelijk is getreden met Johannes
Hessel de Jong uit Joure.

Deze waren de ouders van den Heer C.J. de Jong, den kranigen 75-
jarigen oudsten Directeur der bekende Douwe Egberts fabrieken en
handelszaken.

In het jaar 1928 herdacht de N.V. Douwe Egberts Tabaksfabrieken,
Koffiebranderijen en Theehandel te Joure en te Utrecht haar 175-jarig
bestaan.

Bij die gelegenheid werd een gedenkschrift uitgegeven, waarin ook
verschillende familiegebeurtenissen vermeld staan, verluucht met eeni-
ge portretten, waaronder ook dat van Johannes Hessels de Jong (1833 -
1883), onder wiens leiding van 1858 tot 1883 het bedrijf gemoderni-
ceerd werd en steeds in bloei toenam.

Uit het eerste huwelijk van mijn overgrootvader werden 5 kinderen geboren. Ik laat hun namen, geboorte- en sterfdata hieronder volgen:

1. Geertruida, geb. 3 Sept. 1810, ongehuwd overleden 12 Mei 1888.
2. Timotheus (mijn grootvader), geb. 25 Jan. 1812, overleden 25 Mei 1853, gehuwd met Catharina Maria Houben, geb. te Zaandam 1815, overleden 29 Juli 1850.
3. Theodorus, geb. 23 Aug. 1814, overleden 16 Aug. 1880, gehuwd met Thecla de Jong, geb. 1810, overleden 18 Oct. 1885.
4. Johanna Theresia, geb. 7 Juli 1817, gehuwd met Hendrikus Tulleners.
5. Arnoldus Stanislaus, geb. 7 Mei 1821, ongehuwd overleden 6 Juli 1850.

In tegenstelling tot zijn grootsteedschen Amsterdamschen broer Lambertus, waarover zoo aanstonds nog zal worden gesproken, was Theodorus een veel rustiger en meer bezonken type. Wanneer ik de portretten van zijn zoons en kleinzons voor mij neem, dan reconstrueer ik den vader als een langen schralen man met donkerrossig krullend haar, lange, sterk gebogen neus, dunne, tamelijk groote mond, een uitgesproken langwerpige hoofd en lichte oogen.

Van de Kuinresche Kortenhorsten wordt gezegd, dat zij hoogstaande menschen waren, maar bijzonder streng. Kon men het goed met hen vinden, dan kon men bij hen een potje breken, maar wie in een verkeerd blaadje stond, kon geen goed doen bij hen.

Hij heeft de bescheiden zaak van zijn schoonouders in snel tempo tot een groote hoogte gebracht. Voorloopig hield hij de winkelzaak nog aan om zodoende het mes van twee kanten te kunnen laten snijden. De boeren uit den omtrek, die hem hun boter verkochten, waren omgekeerd weer klanten van zijn goed voorziene zaak. Hoe het bedrijf zich precies ontwikkelde, is thans moeilijk meer na te gaan: de boekhouding is waarschijnlijk verdwenen. Wel kennen wij ongeveer het resultaat, doordat de voorzichtige en soliede Dirk zijn omvangrijk fortuin in landerijen en hypotheeken belegde.

Zijn kinderen en kleinkinderen hebben deze landerijen geërfd en zodoende kunnen wij ons nog wel eenigszins een voorstelling maken van de in de tonnen lopende waarde van zijn bezit. Zijn handelsonderneming is na zijn dood overgegaan op zijn zoon Theodorus, die de opgaande lijn heeft kunnen handhaven en eveneens een zeer vermogend man geworden is.

De welstand en het karakter van dezen Dirk tponde zich ook in de wijze waarop hij zijn kinderen opvoedde.

Zijn oudsten zoon, mijn grootvader, naar Derks schoonvader, Timotheus genoemd, liet hij voor notaris studeeren. Hij zal hem naar alle waarschijnlijkheid bij een notaris in de leer hebben gedaan en zoo werd deze jonge man naar ik mag aannemen de eerste Katholieke notaris na de Reformatie in het Noorden van ons land.

Den tweeden zoon, Theodorus (in de familie wordt hij Oom Dorus genoemd) leidde hij voor het zakenleven op en de derde Arnoldus (Arent, genoemd naar zijn overleden Oom Jagtman) werd priester. Op 6 Juli 1850 is hij, als kapelaan te Kampen, 29 jaar oud, in het vierde jaar van zijn priesterschap overleden en te Steenwijkerwold begraven. Hij heeft tijdens zijn jonge leven een groot deel van zijn geld aan de armen geschonken; dit wordt met een zekeren nadruk op zijn bidprentje vermeld.

De jongste dochter Johanna Theresia huwde met den aannemer Hendrikus Tulleners te Lemmer, uit welk huwelijk vijf kinderen werden geboren:

1. Theodorus,
2. Gesina,
3. Hendrica, gehuwd met van Teaffelen te Amsterdam,
4. Geertruida, gehuwd met B.W. Peters te Kuinre,
5. Anna, gehuwd met Jacobus de Jong te Haarlem.

De zoons Timotheus en Arnoldus zijn jong gestorven, de een 41 en de ander 29 jaar oud. De tuberculose maakte een eeuw geleden nog vele slachtoffers en ook in onze familie was die ziekte niet onbekend. Zoo zien we het merkwaardige feit, dat van den eenen kant vele Kortenhorsten op jongen leeftijd overleden zijn, terwijl van den anderen kant een aantal anderen een zeer hoogen leeftijd bereikten. Het aantal 70-, 80- en zelfs 90-jarigen onder hen is niet gering.

Het stamhuis der Kuinresche Kortenhorsten - een monumentaal gebouw met een frontbreedte van 30 meter - is sedert lang het slachtoffer geworden van den nieuwe tijd. Het eenmaal zoo welvarende plaatsje zelf is sterk achteruit gegaan en na den dood van mijn grootvader en oudoom Dorus waren er voor die woning geen bewoners meer te vinden. Het werd verbouwd en in stukken verdeeld.

Dat de R.K. Kerk veel aan de Kortenhorsten te danken heeft, spreekt wel vanzelf. Het nieuwe gebouw, dat in 1827 volgens de aanteekening in den familiebijbel werd gesticht is hoofdzakelijk door onze voorouders bekostigd.

Omtrent mijn overgrootvaders tweede vrouw Alida Zwaga kan ik nog meedeelen, dat zij te Joure in den ouderdom van ruim 88 jaar op den 21sten Juni 1891 overleden is.

Haar bidprentje karakteriseert haar:

"De overledene was gedurende haar leven een ware Martha, die bezorgd en bekommerd was over vele zaken.

Van den vroegen morgen tot den laten avond was zij bezig met het tijdelijke en zij heeft haar brood niet in ledigheid gegeten. Doch te midden van hare aardsche zorgen vergat zij haar God en Godsdienst niet, Gaarne ging zij naar den tempel en aanbad aldaar God.

Ik en mijne kinderen wij zullen gehoorzamen aan de wet onzer Vadersen."

Zij heeft op het eind van haar leven veel geleden; meermalen is zij gesterkt door de H.H. Sacramenten.

"Onze levensloop besluit zeventig jaar, voor hen die sterk zijn tachtig; wat daarboven gaat is last en smart" zoo besluit het bidprentje met Psalm 89. 10.

Hierna herdenk ik nog mijn oudste oud-tante Geertruida, die 77 jaar oud werd. Ook zij muntte uit in godsdienstzin en milddadigheid. Haar bidplaatje zegt, dat zij geacht was bij God en de menschen en dat haar nagedachtenis een zegening blijft; want den luister van Gods huis heeft zij bemind en den arme heeft zij nooit onvoldaan van haar weggezonden. Zij was eenvoudig en oprecht, vreesde God en week af van het kwaad.

Bij dit deel van mijn verhaal over de Kuinresche Kortenhorsten voeg ik het testament in, dat mijn Grootvader twee jaar vóór zijn dood schreef:

Testament.

"Mijn wil en begeerte is, dat na mijn overlijden, aan de armen (onverschillig van welke geloofsbelijdenis) zoo in als om Kuinre wonende, van mijne nalatenschap worden uitgedeeld de som van driehonderd gulden en wel binnen den tijd van twee jaren na den dag mijns overlijdens.

Voorts is mijn wil en begeerte, dat er twee honderd gulden tot lakenis mijner ziel aan Misen worde besteed en wel binnen den tijd van twee jaren na mijn overlijden, onder welke som niet zullen begrepen zijn de kosten der uitvaart, evenmin de jaarstonden en het jaarlijksche aflezen.

Zooals broer Dorus bekend is, heb ik vele gelden opgenomen en vele gelden uitstaande: het is natuurlijk van belang, ten einde broer Dorus eene eenvoudiger administratie heeft, dat al mijne opgenomen gelden dadelijk worden afgelost. Ik verzoek hem alzoo om van die debiteuren, welke niet klaarlijk goed genoeg zijn, de gelden zoodra mogelijk met kracht en spoed te innen, hetgeen ik broer Dorus zonder toegevendheid of aanzien van persoon ten sterkste aanbeveel, ofte daarvoor solide hypotheek te nemen. Daar U misschien zelve de tijd hiertoe ontbreekt, zoo raad ik U, om van die debiteuren, welke gij denkt, dat U binnen een half jaar na mijn overlijden niet goedschiks zullen betalen, den notaris collega van Marle daarmede te belasten, en die tevens oock den inventaris van mijnen boedel te laten opmaken, uithoofde Z.WEd het best en gemakkelijkst met mijne boeking en aanteekening bekend zal zijn,

daar ik hieromtrent bijna dezelfde usance heb als Z. WEd en er bestaat bij mij niet de minste twijfel of Z. WEd zal de belangen mijner kinderen wel behartigen en mijne zaken met mijne swakke debiteuren wel spoedig ten einde brengen, hetgeen ik Z. WEd bij dezen ten vriendelijkste verzoek en aanbeveel, en ook om jaarlijks te zorgen, dat de kinderen tot hun meerderjarigheid uit het fonds van de Broederschap der notarissen trekken.

Zorg voorts Broer, dat mijne boeken van verkoop, verhuring en wijders alle mijne particuliere zaken niet worden verzegeld, dat is onnoodig, alleen kan de verzegeling slechts geschieden van de notarieele akten. Leg dus dadelijk denzelfden dag van mijn overlijden, die boeken en papieren uit de boekkast en laat ze de boekkast dan alleen verzegelen.

Overigens, geliefde broeders en zusters beveel ik U al mijne lievelingen aan, denkt, dat het wezens zijn en kinders van U altijd minnende broeder, en denkt toch vooral aan hunne opvoeding.

Leert hen God kennen en beminnen en weest niet te goedig jegens hunne fouten en gebreken; maar houdt hen die dagelijks voor oogen. Zegt hen, dat gij de wil van hunne overleden Vader daarin volgt, en gij allen weest voortdurend zoo opregt en welmenend jegens elkander als tot heden toe; komt er eens een struikelblokje, legt het bij, zooals altijd en denk dan aan mijne laatste bede. - Nu vaarwel dierbare kindertjes, weest toch vooral gehoorzaam en onderdanig en bemin elkander onderling, dan daalt Gods zegen gewis op Ulieden af.

Kuinre 14 Februari 1851 (w.g.) T. Kortenhorst."

Beter dan uit welke levensbeschrijving dan ook, spreekt uit deze laatste wilsbeschikking het karakter van mijn grootvader: zijn stiptheid in wereldsch zaken, zijn zorg voor zijn nabestaanden, zijn strengheid tegenover de fouten zijner kinderen, bovenal zijn Godsvrucht en zijn menschlievendheid.

En laat ik er aanstonds aan toevoegen, dat zijn broer Dorus dit testament heeft uitgevoerd zoo voortreffelijk als mijn grootvader maar heeft kunnen wenschen. Hij is voor mijn vader, ooms en tantes een tweede vader geweest en heeft hen geestelijk en lichamelijk de beste opvoeding gegeven, die in die dagen mogelijk was, daarbij trouw bijgestaan door zijn hoogstaande vrouw. Maar daarover zal ik in een volgend hoofdstuk schrijven.

De oudere Kortenhorsten, ook oud-oom Dorus, mijn eigen vader, mijn neef Timotheus, Deken van Haarden, mijn oom Arnold S.J. en mijn tante Elisabeth en Gesina hebben allen hetzelfde type met den karakteristieken Kortenhorstneus, de lichte oogen, de fraaie volle haardosch en de regelmatige goed proportioneerde, ietwat zelfverzekerde gelaatstrekken.

Van den Heer C.J. de Jong uit Joure kreeg ik ongeveer tien jaar geleden twee zeer fraaie pastels cadeau, oud-oom Dorus en oud-tante Tjepkje voorstellende, geschilderd door B. Kunst in het jaar 1854. Dorus was toen 40 en Tjepkje 44 jaar oud.

Thecla de Jong is uitgebeeld in Friesch costume met de gouden oorijzers en haarspelden, bedekt met een fijne kantekap, geborduurde halsdoek, zwart zijden japon, gouden breeder halsnoer met groot diamanten slot en diamanten broche: een bijzonder knappe, voorname verschijning. Deze Thecla de Jong sproot uit dezelfde Jouresche familie, die ik te voren reeds memoreerde.

Ziehier Thecla's afstamming: Jacob Douwes de Jong (1779-1830), zoon van Douwe Egberts en Ymkje Jacobs, mede-behaerder van de in 1753 opgerichte D.E.-zaak en assessor (keurnoot van den Schout) huwde op 3 Juli 1808 te Joure met Antje Teunis (geb. te Joure 15 Nov. 1779, overleden te Kuinre 5 Aug. 1858). Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren:

Emerentia (Ymkje) geb. 1 Juni 1813 overl. 5 Jan. 1852.

Thecla geb. 1 Juni 1810, overl. 18 Oct. 1885.

Elisabeth geb. 7 Febr. 1817 overl. 29 Juni 1876.

Het portret van dezen Jacob Douwes de Jong is in het reeds eerder vermelde Gedenkschrift der N.V. D.E. opgenomen.

De beeltenis van mijn oud-oom Dorus is evenals dat van zijn vrouw zeer artistiek afgewerkt en geeft een uitnemenden indruk van den Nederlandschen heer, zocals deze zich een eeuw geleden liet portretteeren.

Hij is gekleed in donkerblauw lakensche jas, met laag uitgesneden vest, wit overhemd, z.g.n. "vadermoorder" sierlijk om den hals gestrikt, gouden horlogeketting en dat alles bekroond door een mooien aristocratischen kop, waarin de fijne gebogen neus bijzonder opvalt. Conform de mode dier dagen droeg Dorus een weelderige haartooi. De mond is energiek gesloten, de oogen zijn blauw en de gelaatskleur is blank.

Ik bezit ook portretten van dit echtpaar op meer gevorderden leeftijd. Oud-tante Tjepkje met haar Friesche hoofdtooi is een waarlijk vorstelijke verschijning geworden, een karakterkop van indrukwekkende voornaamheid.

Op het bidprentje van Theodorus Kortenhorst staat te lezen, dat hij in den ouderdom van bijna 66 jaren gesterkt door de H.H. Sacramenten der stervenden, na een geduldig lijden vol overgeving aan Gods H. Wil te Kuinre overleden is den 16den Augustus en aldaar op het R.K. Kerkhof is begraven.

"Zie ik sterf, maar sterven is voor mij een gewin
... Gij, o Heer, hebt mijn lijden in vreugde verwis-
seld".

"Het schoonste gebed bestaat daarin dat wij ziek
zijnde ons geheel vereenigen met den goddelijken wil".

Omtrent Thecla de Jong, die eveneens te Kuinre overleed
en wel ruim 75 jaar oud op 18 Oct. 1885, zegt haar bidplaat-
je o.a.:

"Zij heeft haar hand voor de noodlijdenden geopend en hield die
tot de armen uitgestrekt, gedachtig aan het woord: de aalmoes
bevrijdt van den dood, wischt de zonden uit en doet het eeuwig
leven vinden". "Wat zijn zij gelukkig. Maria, die Haren naam
liefhebben! zij beven niet in het uur des doods".

Uit het huwelijk van mijn oud-oom en oud-tante werden 4 kin-
deren geboren:

1. Theodorus Arnoldus, geb. te Kuinre 14 Febr. 1843, al-
daar 37 jaar oud overleden, 19 Mei 1880.
Hij was gehuwd met Anna Maria van der Meulen, geb. te
Leeuwarden 26 Jan. 1843 en aldaar overleden 8 October
1917. Zij bereikte den 74-jarigen leeftijd 1).
2. Jacobus Timotheus, geb. 25 Febr. 1845, 33 jaar oud
overleden te Kuinre, 3 Sept. 1878.
Hij was met Christina Geertruide Peel gehuwd.
3. Timotheus Hendrikus, geb. te Kuinre 2 Jan. 1847, 60
jaar oud overleden te Abcoude 1907.
Hij werd, na in Hageveld en Rijsenburg gestudeerd te heb-
ben, priester gewijd op 15 Aug. 1872, was van Maart 1873
- October 1885 secretaris van het Aartsbisdom onder
H.H.D.D.H.H. Mgr. Schnepman en Mgr. Snickers. Op 24 Octo-
ber 1885 werd hij tot Pastoor te Abcoude benoemd. In
1901 volgde zijn verheffing tot Kamunik van het Metro-
politaan Kapittel en in 1903 tot Deken van het dekenaat
Naarden.

Als pastoor van Abcoude bouwde hij de nieuwe kerk, een
Zusterhuis en een Parochieschool en legde een nieuw
kerkhof aan.

Bij zijn overlijden schreef "Het Centrum" o.a.:

"Deken Kortenhorst was om zijn voortreffelijke hoedanig-
heden algemeen bemind. Hij bezat vele vrienden, ook on-
der andersdenkenden, door wie zijn heengaan zeer zal wor-
den betreurd. Van nature begaafd met een gezond oordeel
en rijk aan ondervinding, was hij een wijs raadsman voor ve-
len, steeds bereid met raad en daad bij te staan; hij was een

- 1) Van dit echtpaar bestaan olieverfportretten, waarvan
ik zeer fraaie foto's voor mijn archief ontvangen mocht
van den Heer de Jong uit De Bilt.
Dese Theodorus is, naar het portret te oordelen, een
goed specimen van het dichterblijk type van dien tijd,
genre de Genestet, een tikje romantisch en droomerig;
een bijzonder goed gedistingueerd gezicht.

steun voor armen en hulpbehoevenden en genoot om zijn echt priesterlijke deugden de oprechte vereering en hoogachting van zijne parochianen." Hoe deken Kortzenhorst zijn verantwoordelijkheid inzake ambtsfouten opvatte, moge blijken uit een mededeeling, die ik van de Heer C.J. de Jong ontving. Toen tengevolge van onvoldoende toezicht door den Deken, de financiën van een der tot zijn Dekenaat behoorende parochies in de war geraakt waren, verkocht hij twee hem toebehoorende boerderijen in kuinre en besteedde de opbrengst om de crediteuren te voldoen en de eer der Kerk te redden. Zijn vermogen vermaakte hij, na aftrek van eenige legaten voor zijn naaste familie en zijn beide pestekinderen, waarvan mijn broer Moot er een was, aan het Aartsbisdom, vertegenwoordigd door den Z.E. Heer Dr. A.C.M. Schaepman, Secretaris van den Aartsbisschop van Utrecht, en werd besteed tot aankoop en inrichting van het kleinsamenarie te Culemborg, dat van de Z.Z.E.E.P.P. Jezuïten werd overgenomen.

Deken Kortzenhorst was gewoon op zijn verjaardag een groot familiediner te geven, waartoe ook mijn ouders en oudste broer Carel uitgenoodigd werden. Wij "kleintjes" kregen dan de verhalen te hooren over de groote-gastvrjheid van onzen neef en van het zilveren servies, dat bij dergelijke festiviteiten gebruikt werd.

In de Abcouder kerk zijn fraaie schilderijen aangebracht. Onder de afgebeelde figuren komt ook de gestalte en het portret van den bouwheer voor. Zelf bezit ik een door mijn broer Louis vervaardigd pastel-portret van neef Timo: een typische Kortzenhorst en voornaam prelaat.

4. Anna Elisabeth geb. te kuinre 4 Nov. 1849, overleden aldaar 23 Jan. 1854.

Timotheus Kortzenhorst.

Over mijn grootouders weet ik niet veel te vertellen, zij zijn beide zeer jong gestorven. Mijn grootmoeder heette Catharina Maria Houben (haar naam komt ook voor als Houben en Hoeben) zij was in Zaandam op 29 Juni 1815 geboren als dochter van Gerardus Houben en Elisabeth Schouten. De moeder van Gerardus Houben was een begaafde vrouw. Van haar is bekend, dat zij een mooie stem bezat en bij gelegenheid van een plechtige ontvangst van een Russischen grootvorst aan de stad, waar Caesar Peter de Groote het vak van sloopstimmerman leerde, in een dames-koor de solopartij heeft gezongen. De grootvorst vereerde haar met een gouden broche met oorbellen, die nog in het bezit is van tante Mary Sloot-Jansen.

Mijn grootvader heeft hoogstwaarschijnlijk met zijn aanstaande vrouw kennis gemaakt ten huize van zijn oom Lambertus Kortzenhorst te Amsterdam, die op lateren leeftijd met een juffrouw Willenborg trouwde.

Mijn grootmoeder overleed op den jeugdigen leeftijd van 35 jaren op 29 Juli 1850. Mijn grootvader volgde haar drie jaar later in het graf, op 25 Mei 1853, hij was toen 41 jaar oud, hij was geboren 25 Jan. 1812.

Zijn testament heb ik reeds ter kennis van mijn lezers gebracht.

Op zijn bidprentje kan men lezen:

Groote Heer, Gij hebt mijne dagen op een geringe maat gesteld..... Ja de mensch gaat voorbij als eene schaduw. Ps. XXXVIII vs. 6, 7.

Welk mensch kan Gods raadsbesluit weten? Wie kan bedenken wat God wil? want de gedachten der sterftijken zijn wankelbaar en hunne voornemens onzeker. B. Wijsheid IX vs. 13, 14.

De weldadigheid is den levenden aangenaam, dus onthoudt ze ook den overledenen niet. Eccl. VII vs. 37.

En het droeve einde van mijn grootmoeder spreekt uit haar bidprentje aldus tot ons:

Ik ben geworden als een mensch zonder hulp. Ps. XXXVII vs. 5.

Maar wat zal ik doen? Spreek ik, mijne smart houdt niet op, zwijg ik, zij verlaat mij niet. Nu heeft mijne smart mij neergedrukt alle mijne ledematen zijn tot niets geworden. Job. XVI vs. 7-8

Heer doe met mij naar Uw heiligen wil, en laat mijne ziel in vrede opgenomen worden; want sterven is voor mij beter dan leven. Tob. III vs. 6.

Kinderen luistert naar de uitspraak van uwen vader en doet alzoo, opdat het u welga.

Uit dit huwelijk waren - allen te Kuinre - vijf kinderen geboren, 3 jongens en 2 meisjes:

Theodorus Gerardus geb. 26 April 1843

Elisabeth Anna Maria geb. 9 Nov. 1844

Gerardus Petrus (mijn vader) geb. 5 April 1846

Arnoldus Theodorus geb. 8 Aug. 1848

Gesina Geertruide geb. 29 Maart 1850.

Deze kinderen waren verweesd op resp. 10, 9, 7, 5 en 3-jarigen leeftijd, de oudsten hebben hun ouders nog wel gekend, de jongsten nauwelijks. Zij groeiden op in het gezin van verschillende familieleden.

Voorzoover ik heb kunnen nagaan werden de meisjes al spoedig naar Amsterdam gezonden ten huize van de familie Willenborg. De Heer Willenborg was gehuwd met eene juffrouw Houben, de zuster van mijn grootmoeder. Uit dit huwelijk werd geboren Elisabeth Cornelia, die later met neef Herman Jansen trouwde.

Voordat de oudste dochter Elisabeth op 18 Sept. 1856 in het huwelijk trad - de bruidegom was J.H. Jansen, kleinzoon van de reeds eerder genoemde Hermanna Kortenhorst, zoodat volgens de Kerkelijke wet dispensatie wegens bloedverwantschap

moest worden aangevraagd - heeft een boedelscheiding plaats gevonden. Een afschrift der scheidingsacte is in mijn bezit. Op dat tijdstip waren de kinderen derhalve resp. 23, 22, 20, 18 en 16 jaar oud. De totale waarde van den boedel, hoofdzakelijk uit onroerend goed en door hypotheken gedekte geldvorderingen bestaande, was f 104.075.68.

Het aandeel van elk kind bedroeg derhalve f 20.815.13½. Het onroerend goed werd in zijn geheel op 6 Dec. 1867 in de Nieuwe Stads-Herberg te Kuinre door de Notarissen J. Meylink te Kuinre en P.H.P. van Marle te Oldemarkt voor de som van f 37.227 verkocht, zoodat op dien datum de materiale panden tusschen onze familie met Kuinre werden doorgesneden.

Ik zal thans eenige sobere bijzonderheden mededeelen over mijn ooms en tantes. De twee oudsten Theodoor en Elisabeth heb ik niet persoonlijk gekend.

De oudste Theodorus Gerardus, genoemd naar zijn beide grootvaders, werd in de leer gedaan bij notaris P.H.P. van Marle te Oldemarkt, waar hij tot candidaat-notaris werd opgeleid en daarna naar Amsterdam vertrok, waar zijn oud-oom Lambertus woonde en waar zijn beide zusters Elisabeth Anna Maria, gehuwd met Jan Jansen, reeds eerder genoemd, en Gesina Geertruida, gehuwd met den lakenkoopman Louis D.J. Kemper gevestigd waren. Wanneer wij de getuigenis van tante Gesina Kemper mogen gelooven, was hij de knapste man van Amsterdam en volgens overgeleverde verhalen in ieder geval een Don Juan en een fuifnummer. Hij ondervond tot zijn verdriet de waarheid van het gezegde: "Le vin des forts est le poison des faibles."

Het notariaat op een of andere afgelegen standplaats in de provincie stond hem blijkbaar niet aan, het groote stadsleven had hem, die in zijn jeugd zooveel kinderlijke vreugde gemist had, met zóó ontstuimigen drang gegrepen, dat hij in den maalstroom van het leven dreigde ten onder te gaan. Hij beoefende twaalf ambachten en het werden dertien ongelukken. De wegen der liefde zijn echter onnaspeurlijk, hij ontmoette een eenvoudig meisje Maria Gertrudis Kater, dat door een lichaamsgebrek nauwelijks loopen kon en huwde haar op 13 Jan. 1869 te Weesp. Hij zegde het vroolijke leven in de groote stad vaarwel en kocht in Weesp, waar zijn jongere broer zich 7 jaar later als dokter vestigen zou den grooten ouden houtmolen aan de Vecht, die eenige malen voor den grooten Rembrandt tot model heeft gediend.

Oom Theodoor stierf 27 Nov. 1871, 28 jaar oud.

Zijn huwelijk was kinderloos gebleven. Tante Kortenhorst - Kater woonde in mijn jeugd na den dood van haar man in een pension aan het Buitenveer te Weesp en was gewoon haar familie Zondags na de Hoogmis op koffie en koekjes te onthalen. Ik herinner mij deze familie-bijeenkomsten, waaraan ook de Jansens deelnamen zeer goed. De goede vrouw overleed op 16 April 1907, 61 jaar oud.

Elisabeth Anna Maria Kortenhorst huwde gelijk gezegd met Johannes Jansen (8 Jan. 1841 - 9 Dec. 1901) de kleinzoon van de vroeger al genoemde Hermanns Kortenhorst, dochter van Aartsvader Theodorus den 92-jarige.

De trouwdag viel op 18 Sept. 1866.

Zij stierf op jeugdigen leeftijd n.l. op 1 Maart 1880, nog geen 36 jaar oud.

Zij moet volgens het gedachtenisplaatje een voortreffelijke vrouw geweest zijn. Ik lees daarop:

"Een noblese huisvrouw is een sierraad voor haren man; een godsdienstige en ingetogene vrouw is een gave boven alle gaven; men volgt haar na als zij tegenwoordig is, men verlangt naar haar als zij is heengegaan, en voor altijd gekroond, zegepraalt zij, de prijs betalende van hen, die onbevlekt zijn in den strijd.

Zij was een allerteederste moeder, en de liefde, die zij haar kinderen toedroeg, sloot de liefde jegens God niet uit.

Ik heb slechts een weinig honing geproefd, en zie, ik sterf."

Er zijn uit dit huwelijk vijf kinderen geboren n.l.:

1. Johannes Theodorus Maria geb. te Amsterdam op 2 Juli 1867, overleden te Katwijk a/d Rijn 28 Febr. 1919.

Ter onderscheiding van den ouden Jan Jansen, zijn vader werd hij Theodoor genoemd.

Aanvankelijk was hij opgeleid in den handel en vertegenwoordigde de "Condensed Milk" fabriek "Neerlandia" van zijn vader in Manchester. Al spoedig volgde hij echter zijn priesterlijke roeping en trad op 26 Sept. 1891 in de Sociëteit van Jezus, na in Aug. 1900 Priester gewijd te zijn, vertrok hij als missionaris naar Oost-Indië en was daar volijverig van 1902 - 1915 werkzaam in Atjeh (in gezelschap van den beroemden soldaten-missionaris, pater Verbraak) Semarang en Moentilan. Met geknakte gezondheid keerde hij tijdens den eersten wereldoorlog in het vaderland terug, vroom levend en blijmoedig lijdend in 't College St. Willebrord te Katwijk a/d Rijn, totdat hij aldaar, meermalen van de laatste H. Sacramenten voorzien, 28 Febr. 1919 kalm en godvruchtig in den Heer overleed.

Evenals zijn beide broers, die aan de fabriek verbonden bleven, was neef Theodoor Engelsch ingesteld.

Het bidprentje - bron, waaraan ik reeds zoo veel markants omtrent overledenen ontleenen mocht - van neef Theo roemt "den heiligen Engelschman", zooals zijn confraters hem typeeren, aldus:

Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien. Zalig de vredelievenden, want zij zullen zonen Gods heeten. (Matth. 5)

Zalig de eenvoudigen, want zij zullen veel vrede hebben (Thomas à Kempis).

Volgaarne zal ik mij-zelfen ten koste leggen voor de zielen. Want de liefde van Christus dwingt ons, opdat zij, die leven, niet meer leven voor zich-zelve, maar voor hem, die voor hem gestorven is (2. Corr.) Medeerfgenamen zijn we van Christus, indien zij namelijk met Hem lijden, om ook met Hem verheerlijkt te worden. (Rom. 8)

En hij zeide me: Mijne genade is U genoeg, want mijn kracht wordt volkomen in zwakheid (2 Corr. 12)

Goed is 't, het heil Gods te verbeiden met stille gelatenheid. (Thren. 3)

2. Maria Catharina Augusta, geb. 5 Febr. 1870 te Amsterdam. Mijn nicht Mary, die thans in Amsterdam woont, huwde met mijn oom - den broer van mijn moeder - Nicholas C.L. Sloot. Het is hier de plaats erop te wijzen, hoe de takken der verschillende stamboom der familie in de latere geslachten in elkaar zijn gestrengeld. *

Door het huwelijk met mijn oom, werd deze nicht van vaderszijde, mijn tante. Oom Jan Jansen, haar vader, weduwnaar geworden, hertrouwde met Henriette Kemper, de zuster van Louis Kemper, die met mijn tante Gesina Kortenhorst gehuwd was. Arnold Jansen, broer van tante Marie huwde met Margaretha Sprock, wier moeder ook een zuster was van de reeds genoemde Kempers.

Mijn oom Nico Sloot was zocals ik reeds vertelde, in Londen gevestigd en liet zich in later jaren naturaliseeren. Ook de vijf zoons, uit dit huwelijk geboren zijn Engelschen. Hoewel twee van hen John en Bert (Lambertus) in hun jeugd Nederlandsche scholen bezochten, zijn ook zij geheel verengelscht. Het gastvrije huis van mijn oom en tante te Londen was vanzelfsprekend een sterke trekpleister voor de Nederlandsche neven. Ikzelf heb er tweemaal gelogeerd: eens in de zomervacantie van het jaar 1904 met mijn broer Louis en Jan Jansen en later samen met mijn - toen - verloofde in 1913. Het was mijn aanvankelijk plan na het einde van mijn rechtsstudies in Nederland, ook den meestertitel in Engeland te halen, tensinde mij als Nederlandsch-Engelsch advocaat in Londen te vestigen. Voor mijn dissertatie intersseerde ik mij bovendien voor het Engelsch strafrechtproces.

Al deze overwegingen en vanzelfsprekend niet in de laatste plaats het vooruitzicht van een aller-gezelligste vacantie samen met mijn meisje in het prettigste milieu van mijn oom en tante, waren meer dan voldoende om de zee over te steken. Deze reis behoort tot de meest aangename van mijn leven: een boek vol foto's en souvenirs houden de herinnering eraan levendig. Tante Mary deelde het lot van mijn eigen moeder, n.l. dat zij alleen zoons ter wereld bracht en dat het zoo vurig gewenschte dochterje niet verscheen. Van deze vijf jongens huwden er twee, Johannes Carel Nicolaas, geb. 6-9-1892 de oudste en Henri Louis Norman de vierde (geb. 3-6-1901) met Spaansche vrouwen. Zij waren in Spanje als vertegenwoordigers van Engelsche maatschappijen gevestigd. Frederik Arnold Louis (Fred), geb. 27-12-1898 huwde met Muriel Newey, dochter van een groote fabrikant te Birmingham. De jongste zoon, de intelligente en charmante Max Paul Rudolf geb. 23-2-1907, sneuvelde in Juni 1942 als Captain of the Royal Engineers den heldendood in Birma tegen de Japaners. Hij was op 14-12-1940 te Bangalore gehuwd met Elisabeth Forster en heeft het nog mogen beleven, dat hem een zoon geboren werd: het eerige kleinkind van Tante Mary. De huwelijken der andere zoons zijn kinderloos gebleven.

John stierf op middelbaren leeftijd, de tweede zoon Lambertus Theodoor Louis, geb. 4-7-1895 bleef ongehuwd.

Bert is een zeer geslaagd architect in Londen. Hij is kort voor den oorlog met mijn vader nog in Holland geweest en kon zich nog goed in het Nederlandsch uitdrukken.

Mijn oom en tante hadden in Londen een breeden vriendenkring en zij werden in en buiten de Hollandsche kolonie hoogelijk gewaardeerd. Mijn tante verheugt zich in een groot zangtalent en zij bezit de kostelijke gave, waarmee men in het leven zooveel goed kan doen: een eenvoudige hartelijke vroolijkheid.

Ik kan eigenlijk niet genoeg goed van haar vertellen; maar aangezien het niet gepast lijkt in een familie-verhaal de levenden te beschrijven moet ik het bij dit weinige - helaas - wel laten.

3. Gesina Louise Geertruida, geb. 19 Sept. 1871 te Amsterdam, huwde met Jozef F. Luyck geb. 5 Nov. 1875, laatstelijk schoolopziener te Amsterdam, Zij wonen thans als Arnhemse evacue's in Nijmegen. Deze nicht was een groote vriendin van mijn moeder en vanzelfsprekend ook van ons, haar jongere neven.

4. Arnoldus Theodorus Timotheus, geb. te Amsterdam 13 Nov. 1873, overleden te Weesp 11 Oct. 1939. Neef Art zette de traditie van zijn vader voort en stond aan het hoofd van de bloeiende fabriek en den daarmee verbonden handel in binnen- en buitenland. Ook Art was in vele opzichten geestelijk met Engeland verwant. Alles wat aan den overkant van den haringvijver geschiedde, boezemde hem belang in. Hij bewoonde het mooie groote huis, waarin zijn vader gewoond had, aan de Vecht tegenover de ouderwetsche houten ophaalbrug. Wij hielden allen veel van hem, 't was een hartelijke vroolijke kerel, goed solied zakenman, gastvrij met een voortreffelijken naam onder zijn collega's. Bovendien een humaan werkgever voor het fabriekspersoneel. Zooals gezegd huwde hij op lateren leeftijd met Margaretha Geertruida Maria Sprock (geb. te Leeuwarden 4 Dec. 1891) een nicht van zijn tweede moeder.

5. Lambertus Theodorus Maria, geb. 18 Mei 1875 te Amsterdam, overleden in April 1943 te Londen, was geheel en al Engelschman geworden. Hij was Hoofd van het Londensche kantoor der zaak en met een Engelsche vrouw Florence Sanders (weduwe Roscell) gehuwd. Op 3 Dec. 1919 werd uit dat huwelijk een zoon Alexander Arnoldus geboren, die in Cambridge studeerde toen de oorlog uitbrak. Hij zal thans wel in het leger dienen. Bert had vele eigenschappen van zijn vader, speciaal diens jovialiteit, meegekregen. Hij was als jonge man een charmante geestige causeur, het middelpunt van het - voorzoover deze uitdrukking op Weepsche verhoudingen past - mondaine leven ter plaatse.

Mijn vader volgde in leeftijd op de hier boven beschreven Elisabeth. Aangezien ik mijn ouders en mijn ouderlijk huis in een afzonderlijk hoofdstuk behandel, sla ik hier ter plaatse het derde kind uit het huwelijk van mijn grootouders over en vraag aandacht voor:

Arnoldus Theodorus Kortenhorst, te Kuinre op 8 Aug. 1848 geboren, te Weltevreden als missionaris van de sociëteit van Jezus, gestorven op 25 October 1917.

Hij is samen met mijn vader opgevoed te Oldenzaal, waar zij het gymnasium bezochten. Zij waren goede vrienden en tante Gesina kon smakelijk vertellen van haar twee rossige broers, wanneer die, wat dorps aangedaan uit Oldenzaal, in Amsterdam kwamen logeeren en zich aanvankelijk moeilijk aan het stadsche milieu konden gewennen. Oom Arnold heeft zich altijd bijzonder

voor ons, zijn neven, geïnteresseerd, speciaal na den dood van onsen vader. Hij was een goede en wijze raadsman voor mijn moeder.

Het Nieuws van den Dag van Ned. Indië van 25 October 1917 publiceerde na zijn dood een levensbericht van mijn oom, waaraan ik het volgende ontleent:

"Hij reisde per Comrad naar Indië en kwam hier aan 21 Febr. 1877.

1 Mei d.o.v. werd hij benoemd tot hulpprediker te Loenguisland, 15 Augustus 1881 tot onder-pastoor en 15 Juli 1883 pastoor aldaar.

24 September 1889 werd hij onder-pastoor te Batavia.

31 Januari 1903 vertrok hij met zieken-verlof naar Nederland.

Na terugkomst werd hij in Aug. 1904 benoemd tot onder-pastoor te Batavia en bleef dat tot zijn dood.

Pastoor Kortenhorst werd 69 jaar oud, van welke hij ruim 40 in Indië (28 te Batavia) heeft doorgebracht.

Hij was een arbeidsaam, zeer bemind man, wiens talenkennis - ook het Macao-Chineesch was hij meester - hem toegang tot een zeer ruimen kring van menschen gaf".

Het Bataviaansche Nieuwsblad luidde mijn oom in dese gevoelvolle woorden uit:

"Hij is overleden, de buitengewone man!

We gaan hem morgen begraven!

Daar zal hij rusten onder den opgehoopten grond naast de talloos velen, die hij hier gekend, getroost en geholpen heeft. Naast de talloos velen, wier lichamelijke en zielenlijden hij alleen kende.

We zullen hem missen, dezen buitengewonen man met zijn rake, zware stem, zijn groot gebaar, zijn majestueuzen gang.

Zijn plaats in de kerk is leeg van hem, behalve in onze herinnering.

We zullen er langs loopen, want we weten niet, wie er nu zit.

Hij kende geen rust. Zijn lijfspreuk was: Werken in den tijd, en rusten in de eeuwigheid.

Hij werkte, tot de avond kwam en hij niet meer kon.

Iederen middag, als de warmte zoo fel niet meer was, kon men hem in zijn karretje zien. Dan zocht hij zijn armen op. Dan troostte hij lichaamssmart.

Maar vooral dan troostte hij zielepijn. Want hij was zoo goed.

Hij kende alle hoeken en stegen van onze groote stad.

Een menschenleven lang is hij hier geweest.

En als zijn werkzaamheden hem eenige verpoozing schonken, dan stond zijn vaardige pen gereed om zijn vrienden en weldoeners in Europa te vergasten op mooie schetsen van dit heerlijke land. Van Banka, waar hij jaren lang zich had gewijd aan de zielezorg der Chineezen. Pastoor K. sprak de Macaosche-Chineesche taal vloeiend.

Toen kwam de onverbiddelijke kwaal.
We hebben 't nog dezer dagen uit den mond van een zijner medebroeders gehoord, hoe deze krachtige natuur een ruïne is geworden.

En langzaam aan teerde het weinige olie van zijn licht op

Vaarwel, eerbiedwaardige priester, heilige man!
Uw beeld staat hoog op in 't huis van onze herinnering, in glans van bewondering en dankbaarheid.

Uw verdorrend gebeente ruste tot den jongsten dag in zijn graf, waarboven de tjemara zoo zacht en weemoedig ruischt.

Maar Uwe ziel is in het Paradijs en staart zalig in 't Eeuwige Licht, dat gij altijd hebt willen weerspiegeld zien in den mensch en in zijn schoone werken.

R.I.P."

Pater J.J. van Rijkevorsel S.J., die mijn oom tijdens zijn ziekte liefderijk verpleegd heeft, zond ons een uitvoerige beschrijving van het lijden en sterven van zijn ordegenoot.

Als een ware held heeft deze zijn menschelijk lot gedragen.

Pater van Rijkevorsel deelde ons over de uitvaart nog deze bijzonderheden mee:

"Algemeen en onverdeeld was de deelneming bij rijk en arm, jong en oud, Katholiek en niet-Katholiek.

Duizenden betuigden hun droefheid over zijn heengaan. Bij zijn uitvaart was de kerk voller dan ooit en behalve de vele voetgangers, o.a. bijna alle te Batavia wonende leden van den Katholiek Jongelingen-Bond (H.B.S.-ers enz.) en dozijnen andere jongens, volgden volgens verhalen wel 135 rijtuigen de lijkwagen. Namens den Resident woonde de tweede gewestelijke ambtenaar, de Assistent Resident, de uitvaart en de begrafenis bij. Op het kerkhof was de burgemeester aanwezig en met hem honderden menschen, die de stoet waren vooruitgegaan of, niet in de gelegenheid de heele plechtigheid bij te wonen, ten minste bij de eigenlijke begrafenis wilden zijn".

"Voor U en Uwe kinderen - schreef pater Rijkevorsel aan mijn moeder -, over wie hij steeds met zoo groote vreugde en voldoening sprak, zij vormden als het ware zijn trots en zijn glorie, heb ik twee rozenkransen en een reliquie-schilderijtje bewaard".

De brief eindigt met de woorden:

"Na gedurende meer dan veertig jaar in Indië en bijna dertig te Batavia allervoorbeeldigst geleefd en gearbeid te hebben, ruste hij dan in vrede en geniete zijn edele, heilige, waarlijk apostolische ziel ten allerspoedigst het overgroot loon, dat hij zich ver-gaarde".

Zeven jaar na zijn dood heeft de Centrale Raad der Nederlandsche Katholieke Sociale Bonden op Zondag 16 Nov. 1924 voor mijn oom en voor Z.D.H.Mgr.E.S.Luyten S.J. een zeer fraai grafmonument te Weltevreden opgericht.

Het monument - waarvan ik goede foto's bezit - is ontworpen en geplaatst door het Architecten- en Ingenieurs-Bureau Huls-wit - Fermont - Cuypers te Weltevreden en uitgevoerd in Arachiet-

natuursteen, welke zich door de warme tint en duurzaamheid
bijzonder voor dit doel leent; de vloer is gemaakt van Andosiet-
tegels. Het steenhouwwerk is geleverd door de Fa. Buiting te
Cheribon, terwijl de bronzen platen en het Christus-Corpus in
Nederland werden vervaardigd.

De bronzen plaat van mijn oom vermeldt:

" In Memoriam Reverendi Domini Arnoldi Theodori
Kortenhorst. Missionarii Apostolici Societatis Jesu,
insigniti ordine equestri Oranje Nassau et Cruce
Pro Ecclesia et Pontifice, nati in Kuinre, die
8 Augusti 1848, defuncti Bataviae die 25 Octobris
1917.

"Pater Eram Pauperum" Job. 29.

Bij de overdracht van het monument aan Z.D.H. den Aposto-
lischen Vicaris van Batavia, was onder zeer vele anderen ook
aanwezig kolonel Mgr. Evers, hoofdaalmoezenier van het
Nederlandsche leger, tevens een goeden vriend van onze
familie - een vriendschap welke dateerde uit de jaren, dat
hij kapelaan in Weesp was.

Oom Arnold was een ijverig medewerker van het missieblad
van den St. Klaverbond. Daarin komen talrijke, hoogst interes-
sante beschrijvingen van zijn missiereizen voor.
Het zou zeker de moeite waard zijn deze bijdrage in ons bezit
te krijgen en in het familie-archief te bewaren.

Mijn moeder had - zeer begrijpelijk - een groote vereering en
gunstigheid voor haar zwager en wederkeerig droeg mijn oom
mijn moeder een groote achting toe. Daarvan getuigen ook eenige
brieven, die bewaard zijn gebleven.

Tijdens zijn ziekteverlof in ons land hebben wij Oom Arnold
ook persoonlijk leeren kennen; vooral mijn overleden broer
Jules was een groote vriend van hem. Jules bezocht n.l. de
bekende kostschool: het Wilibrorduscollege te Katwijk, toen
oom Arnold daar zijn rustkuur deed. Hij diende dan elken dag
de H. Mis, die pater Kortenhorst in de kapel opdroeg.

Het behoeft niet te verbazen, dat onze Moeder Oom Arnold
na zijn dood als een heilige vereerde en zijn hulp en voorspraak
in moeilijke omstandigheden steeds inriep.

Ik mag deze goede gewoonte wel aan het jonge geslacht aanbe-
velen. Welke heiligen staan ons, kinderlijk-eenvoudig gespro-
ken, nader dan onze eigen familieleden? Oom Arnold en neef
Theodoor, die beide heilige missionarissen zijn - volgens de
getuigenis van hen, die met hen hebben samengewerkt -
kunnen we niet beter vereeren, dan door hen in ons gebed
aan te roepen en door te trachten van verre hun deugden na
te volgen.

Welke deugden bedoeld worden blijkt duidelijk uit oom Arnolds
bidrentje:

" Velen hadden hem lief.....Tobias

Want hij was de vader der

armen en hij was de

vertrooster der bedrukten.....Job 29

Meer dan anderen heeft hij
gewerkt, niet hij, maar de
genade Gods in hem
Tot de meest verwijderde eilanden
drong (zijn) naam door.

1 Cor. 15

Ecol. 47"

Gesina Geertruida Kortenhorst.

Tante Sina - zooals ze genoemd werd - kennen wij oudere Kortenhorsten van al onze ooms en tantes het beste. Zij werd geboren te Kuirre 29 Maart 1850 en ze overleed te Weesp 10 Januari 1915. Zij was op 2 Sept. 1869 - 19 jaar oud - gehuwd met Louis Dominicus Johannes Kemper, te Amsterdam geboren 17 Aug. 1844 en aldaar op den jeugdigen leeftijd van 48 jaar op 6 April 1892 overleden. Mijn broer Louis was naar hem genoemd. Er zijn drie kinderen uit dit huwelijk geboren:

1. Johannes Godefridus Bernardus, geb.: 22 Nov. 1872, gehuwd 11 Mei 1908 met Anna Gudula Tulleners geb. te Leeuwarden 18 Febr. 1874, overl. te Amsterdam 2 Dec. 1942.
2. Louis, geb. 25 Nov. 1877, overl. 9 Dec 1935, gehuwd met Emmy Checkley, geb. te Londen.
3. Christina, geb. 5 April 1882.

Tante Sina was een zeer bijzondere vrouw met een sterken wil en een opgewekten levenslustigen aard, een persoonlijkheid, waarvan een groote bekoring uitging, een toonbeeld van oprechtheid en fierheid.

Je behoeft haar portret maar aandachtig te beschouwen, om uit haar fraaie trekken haar karakter af te lezen: de sterke lichte oogen, de forsche mooi gebogen neus, de energieke mond, het hooge voorhoofd.

Zij was een vrouw van breede groot-menschelijke opvattingen, eene, die jonge menschen begreep en aan wie deze gaarne hun vertrouwen schonken. Alles wat zweemde naar benepenheid of bekrompenheid was haar vreemd. Echt een tante waarop de jonge neven bijzonder gesteld waren. Het moet voor haar, die het leven zoo lief had een zware beproeving geweest zijn, dat zij jaren lang door rheumatiek gekweld werd en daardoor schier bewegingloos aan haar stoel gekluisterd was. Maar ook toen verlieten de levendigheid en opgewektheid, de geest en de goedheid haar niet. Onnoodig te zeggen, dat zij een voortreffelijk moeder was en dat haar kinderen, speciaal Jan en Sties haar lijden op alle denkbare wijzen hebben verlicht. Zij had het edel vermogen, dankbaar te kunnen zijn zonder een zweem van egoïsme, zij aanvaardde de liefde en de aanhankelijkheid van haar dierbaren niet als iets, dat vanzelf sprak en waarop zij recht had, maar als de beste gave en het rijkste bezit van haar leven.

Haar bidprentje zegt dan ook: "Mijne kinderen en dierbaren, zooals ik U dankbaar ben voor alles, wat gij deedt voor mij, toont gij Uwe dankbaarheid ook aan mij door veel voor mij te bidden."

Tante Sina en mijn moeder hadden veel goede eigenschappen met elkaar gemeen:

haar vroolijkheid en hartelijkheid, haar levenslust en belangstelling voor alle uitingen van leven.

Neef Jan Kemper koos de branche van zijn vader tot levens-
taak - de groothandel in laken - eerst als employé bij de
firma de Haas (W. Diepenbroek) later samen met zijn collega
Ammers als succesvol zelfstandig koopman en confectiefabrikant.
Hij huwde met Anna Tulleners uit Leeuwarden, welk huwelijk met
drie kinderen werd gezegend:

1. Louis Marie, geb. 31 Maart 1909, gehuwd met Thérésia
Hélène Teubner, geb. 4 Maart 1911. Kinderen uit dit
huwelijk:
 - a. Thérèse geb. 26 Febr. 1938
 - b. Anna Marie, geb. 18 Aug. 1939
 - c. Sophie, geb. 16 Nov. 1941
 - d. Maud, geb. 25 April 1944
2. Berthus, geb. 24 Juni 1911 geh. met Casparine Huguette
Florence d'Hersigney.
3. Christine, geb. 1 Maart 1917, geh. met Jan Schaab.
Kinderen uit dit huwelijk:
Hans, geb. 16 Juli 1941
Robert, geb. 6 Sept. 1943

Christine Kemper, het peetekind van mijn moeder werd verpleegster en legde zich speciaal op de kraamverpleging toe. Ook aan menig pas geboren neefje en nichtje Kortenhorst en hun moeders heeft zij haar goede zorgen gewijd. Mijn moeder beschouwde haar als een eigen dochter en wij als een aangenomen zuster. Als ze bij ons in Weesp logeerde deed ze dapper met de jongens mee; maar ik vrees, dat we wel eens wat hardhandig geweest zijn. Maar ze kon goed tegen plagen en liet zich van haar kant ook niet onbetuigd.

Louis Kemper Jr. had den solieden en rustigen aard van zijn familie niet geërfd, hij was een avontuurlijk heer, een fantast en een uitvinder. De oude wereld was hem te eng en te klein. Hij zwierf door Engeland, waar hij zijn vrouw vond, en door Amerika en woonde o.a. in Boston, Springfield, Trenton, Cambridge, Sommerville, Philadelphia en Birmingham. Zijn levensbeschrijving zou stof voor een boeienden roman kunnen opleveren: tijden van groote welvaart wisselden met perioden van zwarte armoede af; maar hij sloeg zich daar altijd weer doorheen. Hij was een sportieve kerel en klaagde nooit. Als 't hem goed ging schreef hij over zijn succes naar huis, liep het hem tegen, dan hoorde men in Nederland niets van hem. Helaas waren de zwijgperioden langer dan de schrijfperioden.

Drie kinderen uit dit huwelijk geboren, zijn nog in leven:

1. Gesina, geb. 28 Juli 1904
2. Mariël, geb. 10 Aug. 1910
3. Louis.

Gesina is op 18 Sept. 1923 gehuwd met Eduard C. Mayher te Philadelphia.

Op 19-jarige leeftijd was zij de afgevaardigde van de stad Trenton op de nationale schoonheidswedstrijd, de z.g.n. "Miss Trenton contest".

Haar portret verscheen in de Amerikaansche bladen.
Sties Kemper zond mij een exemplaar, waarin de foto afgedrukt
is. Zij was inderdaad een zeer knap meisje.

III. Lambertus Kortenhorst, de Amsterdammer.

Lambertus, de jongste zoon van stamvader Dirk Kortenhorst moet volgens een acte van 9 Maart 1806, verleden voor den Schout te Raalte D.G. Walraven door middel van zijn gevolmachtigde H. Gorink te Raalte (deze oude Raaltensche familie, eigenaresse van het hotel "de Zwaan" is nog altijd in Raalte gevestigd) de aan hem en zijn vrouw Janna Willemsse toebehoorende Katerstede "Kleine Boonschate" in Tijeraan, gemeente Raalte verkocht hebben aan Hendrik Jan Berendsen en Hendrica Jansen, Echtelieden. Zijn vader had blijkbaar deze Katerstede voor het jonge gezin gekocht, doch toen Lambertus naar Amsterdam verhuisde deed hij dit bezit van de hand. Ik vond deze bijzonderheid in het nummer van 18 Jan. 1930 van het Overijsselsche Dagblad in de serie artikelen van "Old Raalte" van de hand van "Tennis-oome" die haar op zijn beurt ontleende aan een publicatie van W.J.T. van Doorninck over de inkomsten van het vroegere H. Geest en Voorster Gasthuis te Deventer.

Deze Lambertus vestigde zich - gelijk gezegd - omstreeks 1806 als koopman in vleeschwaren, boter, kaas en eieren in het hartje van oud-Amsterdam n.l. op den Nieuwendijk, richtte samen met Evert Jansen naast een groothandel in levensmiddelen ook een aantal filialen op, die zij tot een afzonderlijke compagnie "Francesco Cirio" geheeten, samenvoegden.

Hij wordt als de grondlegger beschouwd van den floreerenden, internationalen eierhandel der familie Jansen, waaruit op zijn beurt weer de margarine, later de gecondenseerde melken en boterfabriek "Neerlandia" te Weesp met verkoopkantoor in Londen en Manchester onder leiding van een jongen Jansen haar ontstaan te danken heeft.

Daarover spreek ik later.

In het jaar 1837 hield Lambertus kantoor aan de N.Z. Voorburgwal 141, een der typische gebouwtjes tegen de Nieuwe Kerk aangebouwd.

Het kasboekje uit den ouden tijd, door Bertus aangehouden, bevindt zich in het bezit van Jan Jansen te Amsterdam. Daaruit blijkt, dat hij onder meer met de familie Jansen te Raalte over den aankoop van eieren en andere goede dingen in zakenrelatie stond.

Ook wijzen de boeken van den eierhandel der Amsterdamsche Jansens uit, dat in het jaar 1800 Everardus Jansen het perceel Nieuwe Zijds Kolk no. 5 aankocht, welk pand ook thans nog in het bezit dier familie is.

De ongeveer 150 jaren tellende eierhandel o.a. der Amsterdamsche Jansens is zeker een meer speciale beschrijving waard. In dit Kortenhorsten-relaas kan ik alleen eenige summiere feiten vermelden, die allerminst aanspraak maken op volledigheid. Uit de koopacte van het perceel aan de Kolk blijkt, dat dit van 1655 af in 't bezit van 't Maagdenhuis was. De overdracht in 1800 wordt aangeduid als te zijn geschied in 't "Sesde jaar van de Bataafsche vrijheid". De acte werd verleden voor G. Brandis & Brandis lid v/h committee van Justitie te Amsterdam.

De volgende gegevens zijn opgeteekend in het kasboekje waarvan ook vorige feiten werden ontleend: op de eene omslag staat met groote karakters: Jansen en op de andere: L. Kortenhorst. Het loopt van 1851 tot 1851. Het is wel aan te nemen, dat Lambertus in laatstbedoeld jaar, toen hij 70 jaar geworden was, zich uit de zaken teruggetrokken heeft. Hij overleed 18 April 1853 en werd begraven op het R.K. Kerkhof bij de Kerk "de Liefde".

Dit kasboekje heeft betrekking op de z.g.n. winkelwaren. Er valt niet met zekerheid uit af te leiden, of Kortenhorst en Jansen in die jaren voor gezamenlijke rekening handel dreven, dan wel of ze dat onafhankelijk van elkaar hebben gedaan. Verder bevindt zich onder de papieren der Heeren Jansen in Amsterdam een acte omtrent den aankoop van een huis op den Nieuwendijk no. 139, tusschen Oude Brug- en Mandemakerssteegen. In dat huis woonde in 1879 Oom Jan Jansen uit Weesp. Hij was daar gehuwd met mijn vaders zuster Elisabeth Kortenhorst. De meesten van hun kinderen werden daar geboren, ook tante Mary, die later met den broer van mijn moeder, oom Nico trouwde en zich in Londen vestigde. De verkooper van dat huis was Evert Levert, de bekende distillateur, die onder den naam "de Wildeman" in het begin der 19de eeuw zijn bedrijf uitoefende. Deze zaak is thans in Amsterdam aan de N.Z. Kolk gevestigd en is in het bezit van de Heeren Kleipool.

Met dit weinige moet ik volstaan.

Omtrent Lambertus Kortenhorst wist mijn vader te vertellen, dat hij in zijn goeden tijd het leven van een grandseigneur leidde, wat onder andere tot uitdrukking kwam in het bezit van een karos, getrokken door vier Isabellekleurige vossen. De oude

charmeur is op lateren leeftijd hertrouwd met zijn nicht Anna Elisabeth Willenborg. Zij was geboren op 2 Januari 1817 en derhalve 36 jaar jonger dan haar man. Lambertus heeft geen kinderen nagelaten.

Zooals gezegd overleed Lambertus op 18 April 1853, 72 jaar oud. Uit zijn bidprentje is af te leiden, dat de dood hem plotseling en onvoorzien overvallen heeft. "Het komt ons niet toe - staat er ontleend aan Math. XXIV. 44 te lezen -- de tijden en stonden te weten, die de Vader bepaald heeft: daarom weest bereid; want in welk uur gij het niet vermoedt, zal de Zoon des menschen komen."

Bovendien vermeldt het bidprentje niet, dat hij gestorven is, voorzien van de Genademiddelen der Kerk.

Zijn tweede vrouw Anna Elisabeth Willenborg werd te Amsterdam op 2 Januari 1817 geboren, zij stierf aldaar 6 Januari 1885. Haar bidplaatje deelt mede, dat zij lid was van de derde Orde van den H. Dominicus. Zij moet volgens het doodsprentje een godvreezende vrouw geweest zijn, die de deugd der weldadigheid beoefende, ook "ondersteunde zij het huis des Heeren." "De plaats beminnde waar Gods heerlijkheid woont, stichtte zij de naasten door de oefening des gebeds en door een vurige godsvruchtigheid." Vermoedelijk is de Dominicanerkerk aan de Spuistraat mede door haar geldelijke bijdragen gebouwd en verfraaid en heeft zij in elk geval rijkelijk van haar milddadigheid genoten. Zij woonde aan de Singel en oudere familieleden herinneren zich dat zij een équipage hield.

Ziehier de geschiedenis van mijn over-oudoom Lambertus, den grondlegger van omvangrijke zaken in Amsterdam en vermoedelijk de eerste Korténhorst, die zich in de hoofdstad goed thuis gevoeld heeft. Hij zou in dit opzicht de laatste niet zijn!